

Pozměňovací návrh poslance Jana Birke

ke komplexnímu pozměňovacímu návrhu k návrhu poslanců Romana Sklenáka, Jeronýma Tejce a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon) (sněmovní tisk č. 71)

V souvislosti s přijetím České republiky do Evropské Unie a požadavkem na implementaci norem EU do právního řádu ČR v oblasti civilního letectví – nezávislého šetření leteckých nehod, byla v roce 2003 přijata následující opatření:

- Problematika šetření leteckých událostí byla vyjmuta z působnosti Úřadu pro civilní letectví, který vykonává správní činnosti v oblasti civilního letectví a je podřízen Ministerstvu dopravy.
- Na základě Usnesení vlády ČR č. 1006 ze dne 14. 10. 2002 došlo ke schválení Statutu Ústavu a současně jmenování ředitele Předsedou vlády ČR a tím k faktickému vytvoření Ústavu pro odborně technické šetření leteckých nehod. Následně, Usnesením vlády číslo 1247, ze dne 7. listopadu 2007, došlo ke změně názvu na Ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod a ke změně Statutu.
- Na činnost Ústavu byly vyčleněny samostatné finanční, lidské a věcné zdroje ze státního rozpočtu v rámci kapitoly Ministerstva dopravy.

Pro orgány šetření události v civilní letecké dopravě je základním a rozhodujícím legislativním rámcem vymezujícím postavení a činnost v rámci národních systémů Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 996/2010 ze dne 20. října 2010, o šetření a prevenci nehod a incidentů v civilním letectví a o zrušení Směrnice 94/56/ES.

Cituji:

„Článek 4“

Orgán pro šetření v civilním letectví

1. Každý členský stát zajistí, aby šetření byla vedena nebo kontrolována stálým vnitrostátním orgánem pro šetření v civilním letectví (dále jen „orgán pro šetření“), který je schopen vést nezávisle úplná šetření sám nebo na základě dohod s jinými orgány pro šetření bez vnějšího zásahu.
2. Orgán pro šetření musí být funkčně nezávislý zejména na leteckých úřadech odpovídajících za letovou způsobilost, vydávání osvědčení, letovou činnost, údržbu, udělování licencí, řízení letového provozu nebo provoz letiště a obecně na všech jiných stranách nebo subjektech, jejichž zájmy nebo poslání by mohly být ve střetu s úlohou svěřenou orgánu pro šetření nebo by mohly ovlivnit jeho objektivnost.
3. Orgán pro šetření nesmí během šetření od nikoho vyžadovat ani přijímat pokyny a má při provádění šetření neomezenou pravomoc.

Dle výše uvedeného evropského předpisu má být rozsah vyšetřování, jeho postup, organizace čistě na vyšetřovacím orgánu a členské státy musí umožnit odpovědným vyšetřovatelům plnit jejich úkoly co nejučinněji a v co nejkratší době, včetně umožnění přístupu na místo nehody. Cílem nezávislého šetření je objektivně zjistit všechny příčiny a nedostatky tak, aby se nehody neopakovaly, aby nebyly další újmy na zdraví cestujících a personálu, nevznikaly materiální škody.

V současnosti plní roli pověřených vyšetřovatelů dle výše uvedeného Nařízení a zákona číslo 49/1996 Sb., o civilním letectví ředitel a inspektoři ÚZPLN, jejich nezávislost je dána tím, že ředitele jmenuje vláda ČR na základě svého usnesení a je tedy formálně podřízen předsedovi vlády. Ředitel vystupuje i jako zaměstnavatel, to znamená, že stanovuje organizační strukturu, má personální pravomoc, stanovuje platy a odměny svým podřízeným, uzavírá smluvní vztahy, vytváří systém odborné přípravy, včetně zkoušek dalšího vzdělání inspektorů, metodiky a způsoby odborného šetření událostí v civilním letectví.

Ústav je oprávněn, na základě výsledků šetření nehody, vydat bezpečnostní doporučení jakémukoliv orgánu státní správy nebo právníkům osobám, včetně Ministerstva dopravy, které je současně správním orgánem v oblasti civilního letectví. Právní předpisy nebo rozhodnutí orgánů státní správy (také Ministerstva dopravy) nebo samosprávy mohou být zároveň jednou z příčin nehody, proto je nezbytná maximální nezávislost obou institucí.

V rámci zachování současně úrovně nezávislosti ÚZPLN vycházející z legislativy EU, kterou je ČR vázána a vzhledem k tomu, že nelze aplikovat § 16 (Ústav má méně než 25 osob), neboť vzhledem ke jmenování ředitele a schválení Statutu Ústavu usnesením vlády ČR, Ústav nemá „Nadřízený služební úřad“, nadřízeným je vláda ČR,

se doporučuje vyjmutí Ústavu pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod z působnosti připravovaného zákona o státní službě a navrhuje:

v § 2 odst. 1 služebního zákona:

- ***doplnit nové písmeno „k) ředitele a inspektory Ústavu pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod,“***

Dopady nepřijetí pozměňovacího návrhu:

- *Začlenění inspektorů ÚZPLN pod dikci zákona o státní službě by negovalo požadavky evropského práva na nezávislost instituce, jejíž činnost je specifická a svou agendou jedinečná a na Ministerstvu dopravy, či jiných státních orgánech a organizacích, odborně nezávislá.*
- *Jednoznačné prohloubení závislosti ÚZPLN na Ministerstvu dopravy, které získá oprávnění kontrolovat, a tedy i zasahovat do agendy vyšetřování leteckých nehod, získá oprávnění ovlivňovat organizační strukturu a chod ÚZPLN, včetně personálního obsazení.*
- *Aplikace § 16, navrženého zákona znamená faktické zrušení ÚZPLN jako samostatného a nezávislého orgánu vytvořeného na základě přijetí legislativy EU v roce 2003.*